

Preek Kerkdienst Beloken Pasen 11 april 2021

Voorganger: dr. Koen Holtzapffel

De **Bijbeltekst** is Lucas 24: 13-35, het prachtige verhaal van de Emmaüsgangers.

Voorbeden: God van liefde, wat een bijzonder verhaal, wat een bijzondere reis van de Emmaüsgangers. Herkenbaar, een verhaal over hoop in bange tijden. Dat wij elkaar tot reisgenoot mogen zijn in deze lastige, sociaal schrale coronatijd waarin mensen de hoop verliezen. Dat wij elkaar gezelschap houden, in navolging van Hem die ons voor ging. Dat we luisteren naar elkaars pijn en verdriet, dat we elkaar de hand reiken en bemoedigen met woorden en daden van hoop. Dat we ons brood en onze drank delen met wie dat nodig heeft en juist daarin de presentie van uw liefde mogen ervaren. God ontferm u.

Overdenking

Gemeenteleden, kijkers,

Tja, vroeg iemand me, wat deed Jezus eigenlijk tussen Pasen en Hemelvaart? Bepaald geen domme vraag, domme vragen bestaan trouwens niet. Het wat geheimzinnige antwoord op die vraag is mede te vinden in het Bijbelverhaal dat we vandaag overdenken. Een verhaal dat je eigenlijk alleen maar hoeft na te vertellen, niet uit te leggen, zo beeldend en bemoedigend is het. Een verhaal bovendien dat mooi laat zien hoe het thema opstanding, opstaan, niet alleen met Jezus verbonden is. Na Pasen is niet alleen Jezus opgestaan, maar zullen in zijn navolging ook anderen opstaan en verder gaan. Bemoedigd en geïnspireerd door de wonderlijke post-Pasen aanwezigheid van hun Herder en Leraar.

(Karl Schmidt-Rottluff 1918)

Maar laten we bij het begin beginnen. Kleopas (zijn naam betekent vaders roem) en zijn naamloze vriend lopen bedroefd van Jeruzalem naar het dorp Emmaüs, een afstand van ongeveer twee uur. Zij, leerlingen van Jezus zijn op weg naar huis, verdrietig, ontmoedigd, wanhopig zelfs. We weten niet veel van het tweetal af maar Lucas laat wel doorschemeren dat zij zich onderdrukt voelden. Lang al bezaten de Romeinen de macht in hun land. Van echte vrijheid kon nauwelijks sprake zijn. Hoe sterk verlangden zij ernaar om die vrijheid opnieuw te smaken, net als ieder ander uit hun volk.

Toen ze Jezus hadden leren kennen was de hoop in hen ontwaakt dat nu juist hij hen die lang verwachte vrijheid opnieuw zou kunnen geven. Maar het was op niets uitgelopen. De man van wie ze zoveel hadden verwacht was gevangengenomen, ter dood veroordeeld en door de Romeinen gekruisigd. Goede Vrijdag stond als dramatisch dieptepunt nog kersvers in hun geheugen gegrift. Het was immers pas de derde dag na zijn dood. Alles was weer als tevoren, alsof er nooit iets in de wereld zou veranderen.

De vlam van hun geloof was gedoofd, hun hoop vervlogen. De reis naar huis voelde dan ook als een bittere nederlaag, een moedeloos makend terug naar af. Maar juist deze bedroefden van hart, deze door het lot geslagenen, juist zij krijgen gezelschap van een medereiziger, een reisgenoot. Het wordt bijna terloops vermeld. Het gebeurt lang niet altijd, dat wie een luisterend oor, een bemoedigend woord of troostend schouderklopje nodig heeft dat ie dat ook krijgt. Maar hier op deze bijzondere dag gebeurt het wel. Een wondertje op zich.

Wat de reisgenoot precies doet is door Lucas in een paar zinnen beschreven: hij vraagt belangstellend waarover het gesprek tussen die twee gaat. Ze vertellen het hem, ook van die vrouwen op paasmorgen die een leeg graf hadden gezien, maar Jezus zagen ze niet.

En dan komt de reisgenoot met een eigen uitleg van het gebeurde, een interpretatie. Waren ze de oude verhalen soms vergeten? Stond daar niet het nodige in over een messias die eerst moest lijden en ten ondergaan voordat hij koning zou zijn? Daar moesten ze maar eens goed over nadenken.

En dan... als je in goed gezelschap verkeert, als je een goed gesprek met elkaar hebt en ook het gevoel hebt dat je op dezelfde golflengte zit, elkaar verstaat, ja wat gaat de tijd dan plotseling snel. Kijk daar zien ze Emmaüs al opdoemen. Ze zullen er zo zijn. En inmiddels is er zo'n band ontstaan met die reisgenoot dat Kleopas en z'n vriend aandringen: Blijf toch bij ons, want het wordt al avond en de dag loopt ten einde. Die vreemd-vertrouwde metgezel willen ze nog niet kwijt. Hij heeft hen van nieuwe energie, geestkracht voorzien. Ze voelen het. De traumatische gebeurtenissen in Jeruzalem zijn natuurlijk niet vergeten. Maar er is een begin zichtbaar van een plekje waar ze geparkeerd kunnen worden. Er gloort iets van nieuw perspectief. Een kostbaar maar dun en broos draadje verbindt hen weer met de toekomst. De reisgenoot is de beroerdste niet, zo hebben ze hem ook leren kennen, en hij neemt de hartelijke invitatie aan.

(Caravaggio 1601)

Hij zit aan de gastvrije tafel aan, zegent vervolgens het brood, breekt het en geeft het hen. Eén moment moeten ze gedacht hebben aan dat achteraf Laatste Avondmaal dat ze nog maar een paar dagen geleden met hun grote Leidsman hadden genoten. En precies op dat moment van weemoedige herinnering vallen hen de schellen van de ogen. (Mooi woord trouwens schellen, het staan voor schil, vlies die je het juiste zicht ontnemt). De schellen vallen hen van de ogen en nu zien ze eindelijk met hun hart.

Ze weten dus dat het 'of all persons' Jezus is die daar bij hen aan tafel zit. Hoe is het in Godsnaam mogelijk. Ze herkennen hem aan dat gebaar van alle tijden dat nu net ook zijn unieke gebaar is: het zegenen, breken en delen van het brood. Hun hart brandt in hen.

'De Heer is onze reisgenoot,
Hij die ons zijn gezelschap bood...'
(Liedboek 646)

De aan tafel genode gast blijkt de Gastheer te zijn. En op het moment dat ze dat beseffen verdwijnt de onvermoede Gastheer even plots als hij gekomen is. Weg is hij, uit beeld. Als een schaduw die verblindt, onnaspeurbaar als de wind.

Dit was kennelijk genoeg voor de Emmaüsgangers. Om kracht te ontvangen, om weer in de goede boodschap van zijn leven te geloven, om op te staan en verder te gaan. En geïnspireerd door hun bijzondere reisgenoot zullen ze ook zelf in het vervolg brood delen en geven. Want in het brood dat wij met elkaar delen, juist daarin blijft de Heer present en onze reisgenoot.

Met het voorbeeld van zijn leven voor ogen, weten de leerlingen weer waarvoor ze bestaan en welke weg ze hebben te gaan. En dus keren ze linea recta om, terug naar Jeruzalem. Daar, niet in hun verstilde dorpje maar in die grote stad met al dat lief en leed, daar moeten ze zijn, daar moeten ze in Jezus voetsporen verder gaan.

En wij, wij gaan de Emmaüsgangers achterna. Ook af en toe vreselijk teleurgesteld in het leven, wanhopig of het ooit nog goed komt, bijvoorbeeld in coronatijd. Hoe bijzonder is het juist dan als je ervaart: hé ik loop/wij lopen niet alleen, iemand loopt met ons mee die ons verdriet begrijpt, die meeleeft en bemoedigt en ons nieuw uitzicht op toekomst geeft.

Precies dat geschiedde liefdevol op weg naar Emmaüs, en de liefde inspireerde Ida Gerhardt tot de volgende dichterlijke woorden:

De liefde bidt voor wie
niet weten wat ze doen;
gekruisigd blijft zij stil
voor wie de hamer heft.

En na de sabbath keert
zij tot de treurenden,
verrezen uit het graf
wandelt zij in de hof.

Onherkend zit zij aan,
met hem, met u, met mij
te Emmaus, tot het brood
door Hem gebroken wordt.

Amen